कल्प्यते इति तत्र वह्नित्वेन कार्यत्वग्रहात्तद्रूपार्थं तृणादौ शक्तिकल्पनौचित्यात्। यथा चान्वयव्यतिरेकाभ्यां तृणफुत्कारयोः परस्परसहकारित्वं तथैव तच्छक्त्योरपि परस्परसहकारित्वेन वह्न्यनुकूलत्वं तथैव कार्यदर्शनात एवं तृणारणिमणिफुत्कारनिर्मन्थनतरणिकिरणाना वह्न्यनुकूलशक्तिमत्त्वेन कारणत्वेऽपि फुत्कारेण तृणादेव, निर्मन्थनेनारण्येरेव प्रतिफलिततरणिकिरणैर्मण्येरेवाग्न्युत्पत्तिः न तु मणिफुत्कारादिभ्यो, मणिफुत्कारशक्त्योः परस्परसहकारित्वविरहात्। यत्तु तृणफुत्कारादिस्तोमत्वे विगिष्टे शक्तिरिति तत्र तृणत्वेन गृहीतकारणताभङ्गप्रसङ्गादिति। उच्यते। तृणारणिमणिफुत्कारादिव्यक्तीनामानन्त्येन प्रतिव्यक्ति भावहेतुजाननशक्तिस्वीकारे गौरवं तावदनन्तव्यक्तिजन्यावान्तरवह्निव्यक्तिषु जातित्वयकल्पने लाघवमिति तदेव कल्प्यते न च जातौ योग्यानुपलब्धिबाधः गोमयप्रभवदृश्चिकप्रभवदृश्चिकयोर्वा पाटलत्वकपिलत्वव्यङ्ग्यवैजात्यस्य प्रत्यक्षसिद्धत्वात् तृणजन्यनानावह्निषु तृणजन्यत्वज्ञानानन्तरं मणिजन्यव्यावृत्त्याऽनुगतबुद्धिरस्ति। जातिविषया तृणजन्यत्वेनोपाधिनाऽसाविति चेन्न बाधकं विनानुगतबुद्धेस्तद्व्यङ्ग्यजातिविषयत्वनियमात् न च। गोमयदृश्चिकप्रभवदृश्चिकजातिपरम्परायामननुगतत्वापत्तिः गोमयजन्यदृश्चिक-प्रभवत्वजातेः सत्त्वात् वह्निमात्रे च दाहस्यर्थवानवयवः तत्संयोगः सेवनादिश्च कारणानि न तु तृणादिकं विनापि, तदुत्पत्तिप्रसङ्गः विशेषसामग्रीमादायैव सा, साध्यसामग्र्याजनकत्वात्। ननु तृणारणिमणीनां वह्नौ कारणत्वपक्षे शक्तिवैजात्ययोरन्यतरकल्पनं तदुपक्षे नान्वयव्यतिरेकाभ्यां व्यभिचारात्। अथारणिमण्यभाववति स्तोमविशेषे तृणं विना वह्निव्यतिरेकः तृणान्वयवह्निरित्यन्वयव्यतिरेकाभ्यां तत्रैव स्तोमे तदितरहेतुसकलसमवधाने तृणान्वयेऽवश्यं वह्निरिति नियतान्वयेन रासभादिव्यावृत्तेन तृणादिकारणत्वपक्ष इति चेन्न तृणं विनापि वह्निरिति ज्ञाने सति नियतपूर्ववर्त्तित्वस्य कारणस्य गृहीतमशक्यत्वात्। तृणाजन्ये वह्नौ मणेः कारणत्वपक्ष इति चेत् व्यभिचारेण वह्नौ तृणजन्यत्वापक्षे तदजन्यत्वस्याप्यग्रहात् वह्निमात्रस्यैव उपजन्यत्वाच्च। न च मण्यजन्यत्वेन तृणजन्यत्वग्रह इति, अन्योऽन्याश्रयात्। यत्तु यत्र कारणताग्राहकं नास्ति तत्र व्यभिचारस्तद्ग्रहपरिपन्थीति तत्र अबाधितनियतपूर्ववर्त्तिताभावग्रहे तद्ग्रहस्यासम्भवात् अभावप्रमायां भावज्ञानानुदयादिति उच्यते उक्तग्राहकैर्वह्निनिष्ठकार्यतानिरूपितकारणतावच्छेदकरूपवत्त्वं तृणस्य तृणनिष्ठनिरूपितकार्यतावच्छेदकरूपवत्त्वं वह्नेर्वाऽकार्यकारणव्यावृत्तं परिच्छिद्यते। न तु तृणत्वेन कारणत्वं वह्नित्वेन वा कार्यत्वं तच्चोभयथापि सम्भवति वह्नित्वेन कार्यतया तदनुकूलशक्तिमत्त्वेन तृणादीनां कारणतया वह्नित्वाद्यान्तरजातिविशेषेण कार्यतया वा यत्र च विनिगमकसत्त्वमेव। अथ तृणारणिमणीनामभावत्रयेण कार्यमित्यन्वयव्यतिरेकाभ्याम् अभावत्रयाभावत्वेन तृणादीनां कारणत्वमिति न व्यभिचारः अभावाभावत्वस्य भावपर्यवसन्नत्वादिति चेत् अभावत्रयाभावः किं तृणादिप्रत्येकव्यापकोऽप्येक एव उत तृणादि प्रत्येकमेव। आद्येऽभावस्य कारणत्वमिति किमायातं तृणादिकारणत्वे, द्वितीये तृणस्य नारणिमण्यभावाभावत्वं भावाभावत्वतदुभयापत्तेः। एतेनाभावत्रये कार्यं न तदभावे कार्यमित्यन्वयव्यतिरेकाभ्यां तृणादिप्रत्येकस्य कारणत्वग्रह इति परास्तम्"।

दाहकाष्ठ न० दाहस्य दाहार्थं काष्ठमस्य। दाहागुरुणि गन्धद्रव्यभेदे राजनि०।

दाहघ्न न० दाहं हन्ति हन-टक्। देहदाहनाशके औषधादिभेदे तत्र चक्रद० उक्तं यथा।

"घृतधौतदृताभ्यक्तं दिह्याद्वा यवसक्तुभिः। कोलामलकयुक्तैर्वा धान्याम्बुभिरपि बुद्धिमान्। आदद्येत् तस्य सर्वाङ्गमारनालाढ्यवारसा। लामज्जेनाथ शुक्लेन चन्दनेनानुलेपयेत्। चन्दनाम्बुकणासुन्दिताम्बुदलोपवीजितः। सुप्याद्दाहार्दितोऽम्भोजकदलीदलसंस्तरे। परिषेकावगाहेषु व्यजनानाञ्च सेवने। शस्यते शिशिरं तोयं तृष्णादाहोपशान्तये। क्षीरैः क्षीरिकषायैश्च सुशीतैश्चन्दनान्वितैः। अन्तर्दाहं प्रशमयेदेतैश्चान्यैश्च शीतलैः। कुशादिशालपर्णीभिर्जीवकाद्येन साधितम्। तैलं घृतं वा दाहघ्नं वातपित्तविनाशनम्। फलिनीलोध्रसेव्याम्बुक्षेमपत्रं कटम्बटम्। काञ्जीयकरसोपेतं दाहे शस्तं प्रलेपनम्। क्षीरेरपद्मकोशीरचन्दनक्षोदवारिणा। संपूर्णामवगाहेत क्रोशीं दाहार्दितो नरः"।

दाहज्वर पु० दाहप्रधानो ज्वरः। देहज्वाद्याविशेषरूपदाहकारके ज्वरभेदे "एतं दृश्चिकमूलन्तु पर्युषितजलेन वै। सार्द्रं विनाशयेद्दुर्दाहज्वरञ्च परमेश्वर।" गारुडे १६३ अ०।